

Titulació	Tipus	Curs
4313769 Antropologia: Recerca Avançada i Intervenció Social	OB	0

Professor/a de contacte

Nom: Maria Bruna Alvarez Mora

Correu electrònic: bruna.alvarez@uab.cat

Equip docent

María Teresa Tapada Berteli

Montserrat Ventura Oller

Jose Luis Molina Gonzalez

Maria Montserrat Clua Faine

Diana Marre

Maria Bruna Alvarez Mora

Didac Santos Fita

Josep Lluís Mateo Dieste

Hugo Valenzuela Garcia

(Extern) Begonya Enguix

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

No hi ha prerequisits.

Objectius

Aquest mòdul forma part dels mòduls comuns que han de cursar tot(e)s els/les estudiants del màster, independentment de l'especialitat que estiguin cursant. S'imparteix el primer semestre i la major part dels blocs que el componen s'imparteixen al principi del màster.

Objectius generals:

- Orientar la recerca cap a la comprensió dels processos emergents d'adaptació de comunitats culturalment diverses.
- Conèixer els problemes epistemològics i metodològics que comporta la comparació transcultural.
- Conèixer el valor de les investigacions etnogràfiques per al disseny d'intervencions que ajudin a millorar aspectes de la vida social.

Objectius de Projectes I:

Formar els estudiants en la lògica i el sentit de la recerca acadèmica i, específicament, introduir-los en totes les fases del processos d'investigació en antropologia social i cultural a partir de les seves propostes d'investigació i d'exemples de projectes finalitzats i en curs. El seminari combina el treball i el retorn immediat a l'aula en grup i la tutorització individual a la meitat i al final del seu desenvolupament, amb l'objectiu d'aconseguir que cada estudiant completi l'elaboració de la seva proposta d'investigació.

Objectius de Antropologia Aplicada i de les Polítiques Públiques: 1. Conèixer els conceptes bàsics de l'antropologia aplicada, antropologia de les polítiques públiques, par a la intervenció social, d'orientació pública i la "public anthropology" com a resultat de la història d'aquesta subdisciplina de l'antropologia. 2. Identificar els diversos camps d'intervenció en antropologia aplicada i el seus usos. 3. Plantejar els problemes ètics de l'antropologia aplicada i algunes reflexions entorn a la seva aplicabilitat. 4. Alguns casos d'aplicació al món del urbanisme i el disseny d'espai públic.

Objectius de Gènere i classificació social: 1. Anàlisi etnogràfica i historicoantropològica de l'esdevenir de categories i classificacions socioculturals, i el seu impacte a l'hora de generar diferències i legitimar desigualtats. 2. Analitzar el paper del sistema de sexe-gènere en la construcció de categories de classificació, en la conformació de desigualtats i formes d'identificació social. 3. Presentar l'articulació entre gènere, raça i classe.

Objectius de Pobles, territoris i medis: introduir l'antropologia del medi ambient incloent aspectes com: relació humà-natura; percepció, ús i gestió sostenible dels recursos/béns naturals; la significació de l'espai en la cultura; usos i costums i la construcció social del territori; els drets indígenes i de poblacions tradicionals en relació amb el territori; els drets de la natura.

Objectius de Etnografia de la pobresa urbana: 1. Familiaritzar-se amb els temes fonamentals de l'etnografia sobre la pobresa urbana contemporània. 2. Conèixer les diferents modalitats i les principals estratègies etnogràfiques emprades a l'etnografia sobre l'exclusió i la pobresa en contextos urbans. 3. Identificar les posicions polítiques i ètiques subjacents al text etnogràfic sobre la pobresa urbana.

Objectius de Dimensions culturals de la globalització: 1. Analitzar el concepte de dimensions culturals de la globalització des de la perspectiva antropològica. 2. Entendre les mobilitats internacionals de persones i objectes. 3. Analitzar etnografies contemporànies del local i el global.

Competències

- Conèixer els desenvolupaments epistemològics i metodològics relatius a la recerca en antropologia i a la intervenció social en contextos de diversitat cultural.
- Conèixer i aplicar els dissenys teòrics i metodològics, les estratègies i les tècniques de recollida i anàlisi de dades específiques per a fer recerques flexibles i emergents en antropologia.
- Conèixer i aplicar els diversos procediments desenvolupats en antropologia per a fer comparacions transculturals.
- Dissenyar programes d'intervenció social i de cooperació i desenvolupament avaluant-ne l'adequació cultural.
- Fer recerca etnogràfica i teòrica sobre qüestions antropològiques vinculades amb les identitats i les transnacionalitats.
- Identificar en el treball de camp etnogràfic les diferents perspectives que es corresponen amb desigualtats i identitats ètniques, de classe, de gènere i d'edat.

- Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants sàpiguen comunicar les seves conclusions, així com els coneixements i les raons últimes que les fonamenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats
- Relacionar de manera sistemàtica conceptes, teories i orientacions teòriques de la disciplina per a analitzar contextos etnogràfics específics.
- Treballar en equip i generar sinergies en entorns de treball amb diverses persones que treballen de manera coordinada i col·laborativa.
- Utilitzar amb eficàcia les tecnologies de la informació i de la comunicació en la recollida, l'elaboració i la transmissió de coneixement.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar els coneixements adquirits i resoldre problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos d'intervenció particulars, en el treball antropològic documental.
2. Comunicar conclusions en un context de presentació d'un treball d'investigació antropològic.
3. Discriminar l'ús diferencial d'arxius etnogràfics transculturals i inventaris de dades etnogràfiques codificades.
4. Establir relacions i xarxes entre persones en un context d'investigació sobre diversitat.
5. Fer servir les tècniques de les xarxes socials en la recollida i l'anàlisi de dades.
6. Identificar elements rellevants en documents institucionals i textos científics que permetin formular judicis i reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques en antropologia.
7. Identificar els arxius etnogràfics transculturals i la seva utilitat històrica i actual per a la investigació en antropologia.
8. Identificar els mètodes d'investigació que s'utilitzen en investigacions etnogràfiques concretes.
9. Identificar en el treball d'etnogràfic les diferents perspectives que es corresponen amb desigualtats i identitats ètniques, de classe, de gènere i edat.
10. Identificar en les monografies etnogràfiques diferències que es corresponen amb contextos del saber nacionals i ètnics amb diferents perspectives de gènere.
11. Identificar l'adequació dels programes d'intervenció social i/o els de cooperació i desenvolupament en un context sociocultural determinat.
12. Identificar la dialèctica entre particularisme i comparació que filtra tota la història de l'antropologia als documents teòrics i etnogràfics.
13. Realitzar treballs en equip que involucrin diferents persones que treballen de forma coordinada i col·laborativa en l'anàlisi d'estudis antropològics i en la recollida i anàlisi de dades etnogràfiques.
14. Reconèixer i fer servir les tecnologies de la informació i de la comunicació d'acord amb el context etnogràfic de recerca o d'intervenció triat.
15. Relacionar de manera sistemàtica conceptes, teories i orientacions teòriques de la disciplina més adequats al context etnogràfic específic d'investigació.

Continguts

El mòdul es divideix en 6 blocs:

Antropologia aplicada i de les polítiques públiques

[Prof. responsable: Dra. Teresa Tapada] (7 sessions, 14 hores)

Tema 1. Introducció general. Conceptes bàsics: antropologia aplicada, antropologia per a la intervenció de les polítiques socials, l'antropologia d'orientació pública i la public anthropology

Tema 2. Breu història de l'antropologia aplicada: a Gran Bretanya, als EEUU i l'Amèrica Llatina

Tema 3. Diferents camps d'intervenció: àmbit de polítiques urbanes, polítiques de gestió de la diversitat ètnica i cultural, cooperació internacional, lluita contra l'exclusió social i d'altres

Tema 4. Conclusions: potser es evitable? Reflexions a partir de l'article obligatori

Gènere i sistemes de classificació social

[Prof. responsables: Dra. Montserrat Clua, Dr. Josep Lluís Mateo, Dra. Montserrat Ventura; Amb la participació de la Dra. Begonya Enguix i Dra Alice van den Bogaert] (8 sessions, 16 hores)

Tema 1. Introducció al curs i als sistemes de classificació

Tema 2. Fronteres sexuals i la definició de grups socials entonr al gènere.

Tema 3-4. Mestissatge: presentació i un exemple americà

Tema 5. Naturalment teva: gènere, cos i sexualitat (naturalesa, cultura, classificació)

Tema 6. Naturalment teva: gènere, cos i sexualitat (natrualesa, cultura, classificació)

Tema 7. Raça, racialisme i racisme: Formes de classificar la humanitat

Tema 8. El sistema de castes: el cas de l'Índia

Pobles, territoris i medis

[Prof. responsables: Dra. Montserrat Ventura; i Dr. Dídac Santos] (8 sessions, 16 hores)

Tema 1: Relacions humà-medi ambient: introducció teòrica. Estudis de cas.

Tema 2. Percepció, ús i gestió dels recursos/béns naturals. Conservació i sostenibilitat.

Tema 3: Espai, temps, cartografia simbòlica i delimitació del territori indígena: introducció i estudis de cas.

Tema 4: Territori i cartografia simbòlica. Estudi de cas a Veneçuela.

Tema 5: Usos i costums i Dret consuetudinari. Construcció social del territori.

Tema 6: Ritualitat associada a la gestió dels recursos/béns naturals i del territori. Estudis de cas.

Tema 7: Pobles, territoris i mitjans: presentacions i reflexions finals

Tema 8: Kuna-Yala: terra de mar

Etnografies de la pobresa urbana

[Prof. responsable: Dr. Regnar Albok Kristensen] (5 sessions, 10 hores)

Tema 1. Conceptes i teories de la pobresa en la Antropologia i les Ciències Socials. Etnografies de la pobresa: La pobresa com a fenomen polimòrfic. Reflexions metodològiques i ètiques.

Tema 2. Lectures i discussió- fragments de etnografies modernes de la pobresa.

Dimensions culturals de la globalització

[Prof. responsable: Dra. Bruna Álvarez i Diana Marre] (8 sessions, 16 hores)

Sessió 1: Globalització: Conceptes clau i etapes

Sessió 2: Globalització: Migracions / Mobilitats reproductives

Sessió 3: Globalització: Mobilitats / Transnacionalisme / Relacions de frontera

Sessió 4: Globalització: Mobilitats / Persones / La mort en un món global

Sessió 5: Globalització: Mobilitats, Persones y Objectes: debat - avaluació

Projectes I: Disseny

[Prof. responsable: Dr. José Luis Molina, Marcelo Maureira] (10 sessions, 20 hores)

Introducció

Tipus d'investigacions. Models de projectes i exemples de processos d'elaboració de propostes.

Fases preliminars

I. De les idees, les inquietuds i les intuïcions a la formulació d'interrogants/hipòtesis i la construcció dels problemes d'investigació.

II. Documentar-se, comparar i reflexionar des de fonts múltiples. De l'experiència i l'equació personal a la justificació de la proposta. Claretat, rellevància, originalitat i viabilitat.

Les fases formals de l'elaboració de la proposta

I: La ubicació de la proposta en un àmbit temàtic i la cerca de la perspectiva de recerca. La revisió inicial de la literatura que justifica la proposta d'investigació concreta.

II: Establiment d'objectius realistes i decisions metodològiques inicials. La tria d'unitats d'anàlisi i observació. Possibles dificultats i limitacions.

III: La revisió, valoració i selecció de les tècniques de selecció de casos, recollida i anàlisi de dades. Assegurar la qualitat de les dades.

IV: La consistència interna entre objectius, interrogants, hipòtesis i metodologia. Programació i revisió completa de la proposta.

V: Identificació i defensa de la contribució esperada i les seves implicacions científiques i socials. Identificació, formació i resolució de dilemes ètics de la proposta d'investigació. Posicionalitat. Recapitulació.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals / expositives	93,75	3,75	6, 12, 10
Tipus: Supervisades			
Presentació / exposició oral de treballs	10	0,4	14, 13
Tutories individuals	33,75	1,35	7, 11, 8
Tipus: Autònomes			
Elaboració de treballs	50	2	1, 4, 9, 5, 13

Estudi personal	62,5	2,5	3, 8, 10, 15
Lectura i anàlisi d'articles / informes d'interès	75	3	6, 11, 8, 10

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Característiques generals:

- Classes magistrals / expositives
- Lectura i anàlisi d'articles / informes d'interès
- Presentació / exposició oral de treballs
- Tutories individuals
- Estudi personal
- Elaboració de treballs

Seminari de Projectes I:

- Treball continu a l'aula en format taller en què es va desenvolupant el projecte individual, combinat amb lectures i exercicis fora de l'aula.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura

Declaració sobre l'ús d'eines generatives (IA)

L'ús d'eines de revisió d'estil, traducció, referències bibliogràfiques a l'edició dels TFG o TFM no necessiten una declaració explícita al text. En canvi, l'ús de tecnologies assistides per IA durant el procés d'escriptura per a la generació de nous continguts textuais o gràfics s'haurà de fer constar en una secció prèvia a les referències bibliogràfiques titulada "Declaració d'ús d'IA" on s'han d'identificar els continguts en qüestió i motivar-ne adequadament la inclusió. En tot cas l'autor/a assumeix la plena responsabilitat del contingut de la publicació

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació activa a classe	20%	10	0,4	7, 6, 11, 12, 8, 9, 10, 15
Entrega d'Informes / treballs	30%	15	0,6	1, 3, 4, 15, 5, 13

AVALUACIO ESPECÍFICA POR BLOC (80% ASSISTÈNCIA MÍNIMA PER ESSER AVALUAT EN TOTS ELS BLOCS DE MÒDUL)

Antropologia aplicada i de les polítiques públiques: Realitzar un comentari crític de les (2) lectures obligatòries: (1) San Roman, Teresa (2006) ¿Acaso es evitable? El impacto de la antropología en las relaciones e imágenes sociales. Revista de Antropología Social, 15, 373-410 (2) Shore, Chris (2020) La antropología y el estudio de la política pública: reflexiones sobre la "fomulación" de las políticas. Antípoda, Revista de Antropología y Arqueología, 10, 21-49.

Gènere i sistemes de classificació social:-Treball obligatori de bloc: Presentació d'un assaig-reflexió sobre possibles aplicacions dels temes del curs al propi projecte de recerca (a les propostes es treballen idees, conceptes, teories, interrogants, materials o lectures del curs). Aquesta reflexió ha d'incorporar un diàleg amb un mínim de dos textos a escollir entre els proposats disponibles a Moodle.-Opció alternativa: per a qui no tingui definida una proposta de recerca: Presentació d'una reflexió raonada sobre un tema vinculat al temari del curs, a partir d'un mínim de dos textos a triar entre els textos proposats, disponibles a Moodle.

Pobles, territoris i medis: -Treball obligatori de bloc: lectura d'un títol de la bibliografia recomanada o general en diàleg amb el tema previst del TFM o, si no, amb un problema social de l'interès de l'alumnat, vinculat amb la temàtica del bloc. Les reflexions es presentaran a l'aula el darrer dia de classe. Estructura: 1. Breu context de l'autor/a del text; 2. Descripció del contingut del text, i 3. Comentari de l'estudiant/a en relació al tema proposat. Pujar la presentació en format ppt a l'espai previst en el seu moment al Campus Virtual del mòdul.

Etnografia de la pobresa urbana: L'avaluació del curs consta dels criteris següents: a) Assistència obligatòria. Per ser avaluat l'alumne/a haurà d'assistir-hi almenys un 80% de les classes (4 de les 5). Es controlarà mitjançant una llista de signatura. És responsabilitat de l'alumne/a signar el full d'assistència. b) Exposició i discussió per part de cada grup (màxim 3 persones) d'una secció del dossier de lectures. A la primera sessió es determinaran els grups i lectures (70% de la qualificació). c) Quan el grup no exposi, haurà de formular dues qüestions rellevants adreçades al grup que exposa en relació amb les lectures. Aquestes preguntes es basaran en la lectura dels textos exposats (30%).

Dimensions i pràctiques culturals de la globalització: -30%: examen tipu test de les lectures obligatòries. -10% assistència i participació a classe. -60% reflexió escrita de 800 paraules on es vinculin dues de les lectures obligatòries i dues de les lectures obligatòries per temes, amb una notícia actual i/o alguna experiència personal. És imprescindible fer la bibliografia de manera adequada per superar aquest treball.

Projectes I: el mòdul MC1 s'avalua obligatòriament amb el bloc Projectes I (50% de la nota final de mòdul).

L'avaluació de bloc es realitzarà en funció de: a) la mitjana de les cinc entregues intermèdies programades a través del Campus Virtual (50% de la nota) i b) el treball final de bloc (50%)

A més, el treball final d'aquest bloc correspon al 50% de la nota final de mòdul. Es requereix l'assistència a com a mínim 80% de les classes (excepte en cas de malaltia o una altra força major) i una participació activa a les classes.

INFORMACIÓ GENERAL DEL SISTEMA D'AVUACIÓ DE MÒDULS I BLOCS

El mòdul s'aprova mitjançant:

Es porta a terme un sistema d'avaluació continuada que inclou tres metodologies:

- Assistència i participació activa: primer, per assolir els resultats d'aprenentatge previstos, es considera fonamental que els estudiants assisteixin a les classes i hi participin activament. Per aquest motiu, s'avalua el grau de participació a les classes, les discussions, pràctiques i l'exposició oral dels treballs. Aquesta participació es té en compte a la nota final del bloc.
- Avaluació continuada de treballs dels blocs: en segon lloc, cada bloc proposa una o diverses activitats que permeten una avaluació continuada del procés d'aprenentatge. Aquestes activitats poden variar

entre una prova escrita, una exposició oral a classe, la ressenya d'unes lectures, pràctiques a l'aula d'informàtica o la redacció d'un breu assaig, entre d'altres. El conjunt de les avaluacions dels diferents blocs que componen el mòdul (30%) i la participació activa en els diferents blocs (20%) constitueix el 50% de la nota global del mòdul. El/la professor/a comunicarà els terminis de lliurament de les evidències d'avaluació a l'inici del bloc.

- Avaluació del treball individual final del mòdul: la superació d'una avaluació general del mòdul constitueix el 50% restant de la nota. En el cas del mòdul "Perspectives de Recerca i Intervenció Socioantropològica" (Mòdul Comú I), el treball individual final consisteix en una exposició obligatòria per a tots/totes els/les estudiants: l'elaboració d'un disseny de recerca que suposa el primer pas per a l'elaboració del TFM, seguint les pautes explicades durant el bloc Projectes I. S'avalua fins a quin punt l'estudiant ha adquirit la competència de: (1) plantejar un problema de investigació rellevant i pertinent, (2) realitzar un treball de cerca i ús de fonts bibliogràfiques, (3) definir l'objecte d'estudi i els objectius del projecte, (4) definir l'orientació teòrica i la perspectiva de la qual es parteix dins de la disciplina, (5) formular un marc teòric en funció de l'objecte i els objectius, (6) delimitar el grup estudiat, definir-la unitat d'anàlisi i les unitats d'observació, (7) explicar el mètode de selecció de casos mostreguts utilitzats (si el tipus de treball ho requereix) i (8) proposar i justificar les tècniques de recollida i anàlisi de dades ajustats a l'objecte d'estudi i els objectius. La data de lliurament del treball de aquest mòdul està indicat en el pla docent i calendari del Màster.

És fonamental respectar els terminis de lliurament.

Cada professor/a determinarà la fórmula d'entrega dels treballs (a través del campus virtual o del correu electrònic) i informará l'alumnat del procediment i data de revisió de les qualificacions a l'inici del seu bloc. El professorat comunicarà el resultat de l'avaluació mitjançant el Campus Virtual i obrirà un termini de revisió per consultes abans de comunicar-les al coordinador de cada mòdul pel tancament de les actes. L'estudiant pot sol·licitar tutories amb el professorat del màster al llarg del curs per aclarir qualsevol punt del contingut dels cursos. La nota final també es comunicarà mitjançant el Campus Virtual i s'obrirà un termini de revisió.

Criteris generals: En línia amb la normativa d'avaluació en els estudis de la UAB, les qualificacions finals seran en l'escala 0-10 amb un únic decimal. Per considerar superada l'assignatura caldrà obtenir una nota mínima de 5,0 com nota mitjana resultant de les notes obtingudes en cada una de les activitats avaluades. Un cop superat el mòdul, aquest no podrà ser objecte d'una nova avaluació. L'estudiant rebrà la qualificació de "No avaluable" sempre que no hagi lliurat més del 30% de les activitats d'avaluació. En casos excepcionals, degudament justificats, la comissió del programa del màster podrà proposar un procediment alternatiu d'avaluació. La programació de les activitats d'avaluació no es pot modificar tret que existeixi un motiu excepcional i justificat, en aquest cas es proposa un nou programa durant el trimestre. En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat (copiar, plagi...etc) que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0. Recordem que es considera "còpia" un treball que reproduïx tot o gran part del treball d'un/a altre/a company/a. "Plagi" és el fet de presentar tot o part d'un text d'un autor com a propi, sense citar les fonts, siguin paper o en format digital. Veure documentació de la UAB sobre "plagi" a:

http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert/unit_20/sot_2_01.html.

Avaluació en cas de no-presencialitat: En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. El professor o la professora vetllarà perquè l'alumnat hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor o professora informará l'alumnat (Moodle) del procediment i la data de revisió de les qualificacions.

L'estudiant rebrà la qualificació de "No avaluable" sempre que no hagi lliurat més del 30% de les activitats d'avaluació.

Plagi: En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés

disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Aquest mòdul preveu avaluació única: Treball de mòdul 50%, Treballs de bloc: 40% i Activitat de participació (s'haurà de detallar l'activitat):10%.

Bibliografia

Antropologia aplicada i de les polítiques públiques

Bibliografia obligatòria:

San Román, Teresa (2006) ¿Acaso es evitable? El impacto de la Antropología en las relaciones e imágenes sociales. *Revista de Antropología Social*, 15, 373-410.

<https://revistas.ucm.es/index.php/RASO/article/view/RASO0606110373A>

Shore, Chris (2010) "La antropología y el estudio de la política pública: reflexiones sobre la "formulación" de las políticas. *Antípoda, Revista de Antropología y Arqueología*, núm.10, enero- junio, 21- 49.

<https://www.redalyc.org/pdf/814/81415652003.pdf>

Bibliografia recomanada

Benedict, Burton (1967) The Significance of Applied Anthropology for Anthropological Theory. *Man, New series*, 2(4), 584- 592.

Borofsky, Robert (2000) Public anthropology: where to, what next? *Anthropology News*, 45, 9-10.

Breese, Jeffrey R., & Richmond, David (2002) Applied Sociology and Service Learning: The Marriage of Two Movements. *Sociological Practice: A Journal of Clinical and Applied Sociology*, 4(1), 5- 13.

Bulmer, Martin (1985) Applied Sociology- There Are More Strings to Your Bow Than This. *Contemporary Sociology*, 14(3), 304- 306.

Cernea, Michael M. & Guggenheim, Scott eds (1993) *Anthropological Approaches to Resettlement. Policy, Practice and Theory*. USA: Westview Press.

Chambers, Erve (1989) *Applied Anthropology: A Practical Guide*. Illinois: Waveland Press.

Eddy, Elisabeth M., Partridge, William L., eds. (1987) *Applied Anthropology in America*. New York, Columbia University Press.

Embree, John F. (1945) Applied Anthropology and Its Relationship to Anthropology. *American Anthropologist*, 47(4), 635- 637.

Ervin, Alexander M. (2000) *Applied Anthropology. Tools and perspectives for contemporary practice*. USA: Allyn & Bacon.

Fantova, Fernando (2007) Repensando la intervención social. *Documentación social*, 147, 183-198.
Perspectives de Recerca i Intervenció Socioantropològica 2015 - 2016 6

Foster, George M. (1974 [1969]) *Antropología aplicada*. Buenos Aires, Amorrortu.

Fox, Kathryn. J. (1996) The Margins of Underdog Sociology: Implications for the «West Coast AIDS Project». *Social Problems*, 43(4), 363- 386.

Giménez, Carlos (2002) Planteamiento multifactorial para la mediación e intervención en contextos multiculturales. Una propuesta metodológica de superación del culturalismo. En: García Castaño FJ, Muriel C., eds. (2002) *La inmigración en España: contextos y alternativas. Actas del III Congreso sobre la Inmigración en España*. Granada, Laboratorio de Estudios Interculturales, vol. II, 627- 644. PDF

Giménez, Carlos (ed.) (1999) *Antropología más allá de la academia: aplicaciones, contribuciones, prácticas e intervención social*. Santiago de Compostela: Federación de Asociaciones de Antropología del Estado Español FAAEE.

Goldschmidt, Walter (ed.) (1979) *The Uses of Anthropology*. Washington, D.C., American Anthropological Association.

Gouldner, Alvin W (1957) Theoretical Requirements of the Applied Social Sciences. *American Sociological Review*, 22(1), 95- 102.

Jabardo, Mercedes; Monreal, Pilar & Palenzuela, Pablo (eds.) (2008) Antropología de orientación pública: visibilización y compromiso de la antropología. XI Congreso de Antropología de la FAAEE, Donostia, Ankulegi Antropologia Elkarteak [en línea]. [Acceso 2- 7- 2014]

Kuper, Adam (1973 [1973]) *Antropología y colonialismo. En: Antropología y antropólogos. La escuela británica 1922- 1972*. Barcelona, Anagrama, 123- 147.

Leclerc, Gerard (1973 [1972]) *Antropología y Colonialismo*. Madrid, Alberto Corazón.

Monreal, Pilar (1998) Los antecedentes históricos de la Escuela de Chicago. En: *Antropología y pobreza urbana*. Madrid, La Catarata, 19- 27.

Okongwu, Anne Francis & Mencher, Joan P. (2000) The anthropology of public policy: shifting terrains. En: *Annual Review of Anthropology*, 29, 107- 124.

Rossi, Peter H. (1980) The Presidential Address: The Challenge and Opportunities of Applied Social Research. *American Sociological Review*, 45, 889- 904.

Ruiz Ballesteros, Esteban (2005) *Intervención social: cultura, discursos y poder: aportaciones desde la antropología*. Madrid: Talasa.

Sánchez Molina, Raúl (2009) *La Etnografía y sus aplicaciones. Lecturas desde la Antropología Social y Cultural*. Madrid, Editorial universitaria Ramón Areces.

Shore, Chris (2010) "La antropología y el estudio de la política pública: reflexiones sobre la "formulación" de las políticas. *Antípoda, Revista de Antropología y Arqueología*, 10, 21- 49.

Tapada-Berteli, Teresa & Arbaci, Sonia (2011) Proyectos de regeneración urbana en Barcelona contra la segregación socioespacial (1986- 2009): ¿Solución o mito? En: *ACE: Architecture, City and Environment VI* (17). <ahref="about:blank">http://www.cpsv.upc.es/ace/Articles_n17/articles_PDF/ACE_17_SE_23.pdf.

Vidal, Rene Victor Valqui (2006) Operational Research: A Multidisciplinary Field. *Pesquisa Operacional*, 26(1), 69- 90.

Whyte, William Foote, ed. (1991) *Participatory Action research*. Newbury Park, Sage.

Gènere i sistemes de classificació social

Bibliografía general:

Amselle, Jean-Loup. 1999 [1990]. *Logiques métisses. Anthropologie de l'identité en Afrique et ailleurs*. Paris: Payot.

Butler, Judith. *Lenguaje, poder e identidad*. Madrid: Editorial Síntesis.

Descola, Philippe. 2005. *Par-delà nature et culture*. Paris: Gallimard.

Douglas, Mary. 1973 [1966]. *Pureza y peligro. Un análisis de los conceptos de contaminación y tabú*. Madrid: Siglo XXI.

Douglas, Mary (comp.). 2013 [1973]. *Rules and meanings. The anthropology of everyday knowledge*. New York: Routledge.

Mauss, Marcel, & Durkheim, Émile. 1903. "De quelques formes primitives de classification. Contribution à l'étude des représentations collectives", *Année Sociologique*, 6, 1-72.

Kosellek, Reinhart. [1979] 1993. *Futuro pasado. Para una semántica de los tiempos históricos*. Barcelona: Paidós.

Pouillon, Jean. 1998. "Appartenance et identité". *Le genre humain*, 2, pp. 112-122.
<https://doi.org/10.3917/lgh.002.0020>

Stolcke, Verena. 2017 (1era ed. 1992). *Sexualidad y racismo en la Cuba colonial. Intersecciones*. Barcelona: Edicions Bellaterra.

Ventura, Montserrat, Mateo, Josep Lluís; Clua, Montserrat. 2018. *Humanidad. Categoría o condición. Un viaje antropológico*. Barcelona: Edicions Bellaterra.

Lectures d'avaluació:

Gamson, Joshua. 1995. "Must identity movements self-destruct? A queer dilemma", *Social Problems*, 42(3), 390-407. <https://doi.org/10.2307/3096854>

Lévi-Strauss, Claude. 1996 (1952). *Raza y cultura*. Madrid: Cátedra.

Mateo, Josep Lluís. 2006. "Amores prohibidos. Fronteras sexuales y uniones mixtas en el Marruecos colonial", Ana Planet (ed.), *Relaciones hispano-marroquíes. Una vecindad en construcción*, Madrid, Ediciones del Oriente y del Mediterráneo, pp. 128-159.

Patil, Prachi. 2016. "Understanding sexual violence as a form of caste violence", *Journal of Social Inclusion*, 7(1), 59-71. <file:///C:/Users/TAY/AppData/Local/Temp/103-108-1-PB.pdf>

Stolcke, Verena. 1998. "El sexo de la biotecnología", A. Durán & J. Riechmann (coords), *Genes en el laboratorio y en la fábrica*, Madrid, EditorialTrotta.

Stolcke, Verena. 2000. "¿Es el sexo para el género lo que la raza para la etnicidad... y la naturaleza para la sociedad?", *Política y cultura*, 14, 25-60. <https://www.redalyc.org/pdf/267/26701403.pdf>

Stolcke, Verena. 2003. "La mujer es puro cuento: la cultura del género," *Quaderns de l'Institut Català d'Antropologia*, sèrie monogràfics: A propòsit de cultura, 19. 69-95.
<https://raco.cat/index.php/QuadernsICA/article/view/95562/165157>

Ventura, Montserrat, Surrallés, Alexandre, Ojeda, Maite, Mateo, Josep Lluís, Martínez, Mónica, Kradolfer, Sabine, Domínguez, Pablo, Coello, Alexandre, Clua, Montserrat, Van den Bogaert, Alice & Stolcke, Verena. 2014. "Métissages: étude comparative des systèmes de classification sociale et politique", *Anthropologie et Sociétés*, 38(2), 229-246. <https://hal-univ-tlse2.archives-ouvertes.fr/hal-02156143/document>

Pobles, territoris i medis

Bibliografia recomanada

Århem, Kaj (1998). Powers of place: landscape, territory and local belonging in Northwest Amazonia. In *Locality and Belonging*, edited by N. Lovell. London: Routledge, pp. 78-102.

Berkes, Fikret, Colding, Johan & Folke, Carl (2000). Rediscovery of traditional ecological knowledge as adaptive management. *Ecological Applications* 10(5): 1251-62. <https://doi.org/10.2307/2641280>

Berkes, Fikret, Colding, Johan & Folke, Carl (2003) *Navigating social-ecological systems: building resilience for complexity and change*. Ed. Cambridge University Press, Cambridge, 400p.

Berlin, Brent (2003). How a Folk Botanical System can be both Natural and Comprehensive: One Maya Indian's View of the Plant World. In Sanga G. & Ortalli G. (coord.), *Nature Knowledge: ethnoscience, cognition, and utility*. Berghahn Books, New York - Oxford, pp. 38-46.

Colchester, Marcus (1981) Ecological Modeling and Indigenous Systems of Resource Use: Some examples from the Amazon of South Venezuela. *Anthropologica*, 55: 51-72.

Descola, Philippe (1986). *La nature domestique: symbolisme et praxis dans l'écologie des Achuar*. MSH, Paris.

Descola, Philippe (2005). *Par-delà nature et culture*. Ed. Gallimard, Paris. Esp: Descola, Philippe (2012). *Más allá de naturaleza y cultura*. Buenos Aires, Amorrortu editores.

Descola, Philippe & Palson Gils (1996). *Nature and society: Anthropological perspectives*. Routledge, London.

Dove, Michael R. & Carpenter, Carol (2008). *Environmental Anthropology. A historical reader*. Blackwell, Singapore. LEER la "Introducción".

Ellison, Nicolas & Martínez Mauri, Mònica (coords.) (2009). *Paisajes, espacios y territorios. Reelaboraciones simbólicas y reconstrucciones identitarias en América Latina*. Quito: Abya-Yala.

Fowler, Catherine (1979). Etnoecología. In Hardesty Donald (ed.), *Antropología Ecológica*. Ediciones Bellaterra, Barcelona, pp. 215-238.

Frake, Charles (1962). Cultural Ecology and Ethnography. *American Anthropologist*, 64: 53-59. <https://doi.org/10.1525/aa.1962.64.1.02a00060>

Galvin, Shaila S. (2018), Interspecies Relations and Agrarian Worlds, *Annual Review of Anthropology*, 47: 233-249.

García Hierro, Pedro & Surrallés, Alexandre (2009). *Antropología de un derecho*. Barcelona, Alternativa, Intercanvi amb pobles indígenes / IWGIA, Copenhagen.

Gómez-Baggethun, Eric & Reyes-García, Victoria (2013). Reinterpreting change in traditional ecological knowledge. *Human Ecology* 41(4): 643-647. <https://doi.org/10.1007/s10745-013-9577-9>

Gnerre, Maurizio, (2003) Jivaro Streams: from Named Places to Placed Names, in G. Sanga & G. Ortalli (eds), *Nature Knowledge. Ethnoscience, Cognition and Utility*, Berghahn Books, NY, Oxford (IVSLA, Venezia, pp.128-160.

Herlihy P. H. & Gregory Knapp. (2003) Maps of, by, and for the Peoples of latin America, *Human Organization*, vol 62, No 4, pp. 303-314.

Huntington, Henry P. (2000). Using traditional ecological knowledge in science: methods and applications. *Ecological Applications*, 10(5): 1270-1274.

[https://doi.org/10.1890/1051-0761\(2000\)010\[1270:UTEKIS\]2.0.CO;2](https://doi.org/10.1890/1051-0761(2000)010[1270:UTEKIS]2.0.CO;2)

Ingold, Tim (1993). The temporality of the landscape. *World Archaeology*, 25(2): 152-174.

<https://www.jstor.org/stable/124811>

Kohn, Eduardo (2013) *Now forests think: Towards an Anthropology Beyond the Human*, Univ. of California press.

- Lévesque, Carole (1996). La nature culturelle. Trajectoires de l'anthropologie écologique contemporaine. *Anthropologie et Sociétés* 20(3):5-10. <https://doi.org/10.7202/015430ar>
- Levinson, Stephen C. (2003). Space in Language and Cognition. *Splorations in Cognitive Diversity*, Cambridge UP.
- Martínez-Alier, Joan (1995) *El Ecologismo de los pobres: conflictos ambientales y lenguajes de valoración*. Ed. Icaria, Barcelona 363 pp.
- Martinez-Allier, Joan (2010) Social Metabolism, Ecological distribution Conflicts and Valuation Languages, *Ecologica Economics*.
- Medina, Domingo A. (2003) From Keeping it Oral to Writing to Mapping: the Kuyujani Legacy and De Kuana Self-Demarcation Project", in N.L. Whitehead (Ed.) *Histories and Historicities in Amazonia*, Lincoln and London: University of Nebraska Press, pp. 3-32.
- Morán, Emilio F. (1993). *La ecología humana de los pueblos de la Amazonia*. Fondo de Cultura Económica, México, 325 p.
- Reyes-García, Victoria, & Martí-Sanz, Neus (2007). Etnoecología: punto de encuentro entre naturaleza y cultura. *Ecosistemas*, 16(3): 46-55. <https://www.revistaecosistemas.net/index.php/ecosistemas/article/view/92>
- Rival, Laura M. (2002) *Trekking through history. The Huaorani of Amazonian Ecuador*, New York: Columbia University Press, The Historical Ecology Series.
- Sahlins, Marshall (1988). *Cultura y razón práctica. Contra el utilitarismo en la teoría antropológica*. Gedisa, Barcelona, 243 p.
- Smith, Richard, Chase, Benavides, Margarita, Pariona Mario & Tuesta Ermeto (2003). Mapping the Past and the Future: Geomatics and Indigenous Territories in the Peruvian Amazon. *Human Organization* 62(4): 357-368. <https://www.jstor.org/stable/44127816>
- Schlosberg, David (2013) Theorising environmental justice: the expanding sphere of a discourse. *Environmental Politics*, 22 (1).
- Surrallés, Alexandre & García Hierro, Pedro (curadores) (2004). *Tierra adentro. Territorio indígena y percepción del entorno*, IWGIA, Copenhagen.
- Tsing, Anna (2015) *The Mushroom at the End of the World. On the Possibility of Life in Capitalist Ruins*, Princeton UP.
- Tuan, Yi-Fu (1977) *Space and Place: the Perspective of Experience*. Minneapolis; London. U. Minnesota Press.
- Ventura i Oller, Montserrat (2012). *En el cruce de caminos. Identidad, chamanismo y cosmología tsachila*, Quito:FLACSO/Abya-Yala / IFEA.
- Viveiros de Castro, Eduardo (1996). Images of Nature and Society in Amazonian Ethnology. *Annual Review of Anthropology* 25:179-200. <https://doi.org/10.1146/annurev.anthro.25.1.179>
- Wolf, Eric (1972). Ownership and Political Ecology. *Anthropological Quarterly*, 45(3): 201-205. <https://doi.org/10.2307/3316532>
- Zent, Stanford, & Zent, Eglée L. (2006). Más allá de la Demarcación de Tierras Indígenas: comparando y contrastando las etnocartografías de agricultores y cazadores recolectores. *Antropológica* 105-106:67-98. https://www.researchgate.net/publication/257644973_Mas_alla_de_la_Demarcacion_de_Tierras_Indigenas_Com
- Zent, Eglée L. (2014) Ecogonía II. Visiones alternativas de la biosfera en la América indígena ¿utopía o continuum de una noción vital? *Etnoecológica* 10 (7).

Etnografías de la pobreza urbana

Lecturas introductorias:

Farmer, Paul (2004). An anthropology of structural violence. *Current Anthropology*, 45(3), 305-325. <https://doi.org/10.1086/382250> (and comments)

Lewis, Oscar (1998). The culture of poverty. *Society*, 35(2), 7-9.

Lubbers, Miranda J., Small, Mario J., & Valenzuela García, Hugo (2020). Do networks help people to manage poverty? Perspectives from the field. *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 689 (1), 7-25. <https://doi.org/10.1177/0002716220923959>

Small, Mario L. (2015). De-exoticizing ghetto poverty: On the ethics of representation in urban ethnography. *City and Community*, 14(4): 352-358. <https://doi.org/10.1111/cico.12137>

Les etnografías:

Auyero, Javier & Swistun, Debora Alejandra (2009). *Flammable: Environmental suffering in an Argentinian shantytown*. Oxford University Press.

Bourgois, Philippe & Schonberg, Jeff (2009). *Righteous dopefiend*. California series in Public Anthropology. University of California Press.

Bourgois, Philippe (2015). *En busca de respeto: vendiendo crack en Harlem*. Siglo XXI (o l'original: Bourgois, Philippe (1995). In search of respect: Selling crack en el Barrio. Cambridge University Press).

Caldwell, Melissa (2004). *Not by bread alone: Social support in the new Russia*. University of California Press.

Desmond, Matthew (2017). *Desahuciadas: pobreza y lucro en la ciudad del siglo XX*. Capitán Swing (o l'original Desmond, Matthew (2016). *Evicted. Poverty and Profit in the American City*. Crown Publisher)

Edin, Kathy & Luke Shaefer (2015). *\$2 a Day: Living with almost nothing in America*. Houghton Mifflin Harcourt.

Garthwaite, Kayleigh (2016). *Hunger pains: Life inside foodbank Britain*. Policy Press.

Glasser, Irene (1988). *More than bread: Ethnography of a soup kitchen*. The University of Alabama Press.

Goldstein, Daniel M. (2016). *Owners of the sidewalk: Security and survival in the informal city*. Duke University Press: Global Insecurities Series.

Holmes, Seth (2013). *Fresh fruit, broken bodies: Migrant farmworkers in the United States*. University of California Press.

Lomnitz de Adler, Larissa (1975). *Cómo sobreviven los marginados*. S. XXI. México.

Mazelis, Joan M. (2017). *Surviving poverty: Creating sustainable ties among the poor*. New York, NY: NYU Press.

Raudenbush, Danielle T. (2020). *Health care off the books: Poverty, illness, and strategies for survival in urban America*. Oakland, CA: University of California Press.

Scheper-Hughes, Nancy (1997). *La muerte sin llanto: Violencia y vida cotidiana en Brasil*. Editorial Ariel (o l'original: Scheper-Hughes, Nancy (1993) *Death Without Weeping: The Violence of Everyday Life in Brazil*. University of California Press)

Shevchenko, Olga (2009). *Crisis and the everyday in postsocialist Moscow*. Indiana University Press.

Stack, Carole B. (1974). *All our kin: Strategies for survival in a black community*. New York, NY: Harper & Row.

Venkatesh, Sudhir A. (2006) *Off the books: The Undergroundeconomy of the urban poor*. Harvard University Press.

Lectures complémentaires:

Bowles, Samuel, Durlauf, Steven N., & Hoff, Karla (2016). Introduction. En Bowles, Samuel, Steven Durlauf, & Karla Hoff (Eds.), *Poverty traps*. Princeton University Press.

Gay y Blasco, Paloma, & Wardle, Huon (2007). *How to read ethnography*. Routledge.

González de la Rocha, Mercedes (2007). The construction of the myth of survival. *Development and Change*, 38(1), 45-66. <https://doi.org/10.1111/j.1467-7660.2007.00402.x>

Hill, Ronald P. (2001). *Surviving in a material world: The lived experience of people in poverty*. Notre Dame Press.

Lavee, Einat (2016). Exchanging sex for material resources: Reinforcement of gender and oppressive survival strategy. *Women's Studies International Forum* 56: 83-91. <https://doi.org/10.1016/j.wsif.2016.02.013>

Ledeneva, Alena (2009). From Russia with blat: Can informal networks help modernize Russia? *Social Research* 76 (1): 257-88. <https://www.jstor.org/stable/40972146>

Levine, Judith (2013). *Ain't no trust: How bosses, boyfriends, and bureaucrats fail low-income mothers and why it matters*. University of California Press.

Lewis, Oscar (1981) *Loshijos de Sánchez* (Children of Sánchez, 1961). Grijalbo. México.

Liebow, Elliott (1995) *Tell them who I am: The lives of homeless women*. Penguin; Free Press.

Lister, Ruth. (2016). "To count for nothing": Poverty beyond the statistics. *Journal of the British Academy* 3 :139-66. [10.5871/jba/003.139](https://doi.org/10.5871/jba/003.139)

Lubbers, Miranda J., Valenzuela-García, Hugo, Escribano, Paula, Molina, José Luis, Casellas, Antònia, & GrauRebollo, Jorge (2020). Relationships stretched thin: Social support mobilization in poverty. *Annals of the American Academy for Political and Social Science*, Vol. 689, 65-88. DOI [10.1177/0002716220911913](https://doi.org/10.1177/0002716220911913)

MacLeod, Jay (2008). *Ain't no makin' it: Aspirations and attainment in a low-income neighborhood*. Westview Press.

Marques, Eduardo Cesar (2012). *Opportunities and deprivation in the urban south: Poverty, segregation and social networks in Sao Paulo*. Farnham: Ashgate Publishing.

Morduch, Jonathan, & Schneider, Rachel (2017). *The financial diaries: How American families cope in a world of uncertainty*. Princeton University Press.

Newman, Katherine S. (1999). *No shame in my game: The working poor in the inner city*. Vintage Books / Russell Sage Foundation.

Newman, Katherine S. (1988). *Falling from grace. Downward mobility in the age of affluence*. University of California Press.

Offer, Shira (2012). The burden of reciprocity: Processes of exclusion and withdrawal from personal networks among low-income families. *Current Sociology* 60 (6): 788-805. <https://doi.org/10.1177/0011392112454754>

Shildrick, Tracy, & MacDonald, Robert (2013). Poverty talk: How people experiencing poverty deny their poverty and why they blame 'the poor.' *The Sociological Review*, 61(2), 285-303. <https://doi.org/10.1111/1467-954X.12018>

Silva, Jennifer M. (2013). *Coming up short: Working-class adulthood in an age of uncertainty*. Oxford University Press.

Tirado, Linda (2014). *Hand to mouth: Living in bootstrap America*. New York: Berkley Books.

Valenzuela-Garcia, Hugo, Lubbers, Miranda J., & Rice, James G. (2019). Charities under austerity: Ethnographies of poverty and marginality in Western non-profit and charity associations. *Journal of Organizational Ethnography*, 8(1), 2-10. [DOI: 10.1108/JOE-04-2019-076](https://doi.org/10.1108/JOE-04-2019-076)

Wacquant, Loïc (2002). Scrutinizing the street: Poverty, morality, and the pitfalls of urban ethnography. *American Journal of Sociology* 107 (6): 1468-1532. <https://doi.org/10.1086/340461>

Wacquant, Loïc (2007). *Urban outcasts: A comparative sociology of advanced marginality*. Polity Press.

Wacquant, Loïc (2009). *Punishing the poor: The neoliberal government of social insecurity*. Duke University Press.

Dimensions culturals de la globalització

Bibliografia obligatòria:

1. Appadurai, Arjun (1996). Here and now. *Modernity at Large. Cultural Dimensions of Globalization* (1-27). Minneapolis: Public World. (Versión en castellano: Appadurai Arjun [1996] 2001. Aquí y ahora. En *La modernidad desbordada. Dimensiones Culturales de la Globalización* (pp. 17-40). Buenos Aires: Fondo de Cultura Económica).

2. Kopytoff, Igor (1986). The cultural biography of things: commoditization as process. In Appadurai, Arjun (ed.). *The social life of things. Commodities in cultural perspectives*. (pp. 89-125). Cambridge: Cambridge University Press (Versión en castellano. Kopytoff Igor [1986] 1991. La biografía cultural de las cosas: la mercantilización. En Appadurai Arjun *La vida social de las cosas. Perspectiva cultural de las mercancías* (pp. 89-125). México: Grijalbo).

3. Wichelen, Sonja van (2017) Reproducing the Border: Kinship Legalities in the Bioeconomy. In Pavone, Vincenzo and Goven, Joanna. *Bieconomies: Life, Technology and Capital in the 21th century* (pp. 207-226)

4. Hochschild Arlie. 2003. The Commodity Frontier. In *The commercialization of Intimate Life: Notes from Home and Work* (pp. 30-44). California: California University Press. (Versión en castellano. Hochschild Arlie. [2003] 2008. La frontera de la mercancía. En *La mercantilización de la vida íntima: apuntes de la casa y el trabajo* (pp. 49-70). Madrid: Katz editores).

Bibliografia obligatòria de les sessions

Tema 1: Mobilitats Reproductives

- Marre, Diana, San Román, Beatriz, & Guerra, Diana (2018). On reproductive work in Spain. Transnational adoption, egg donation, surrogacy. *Medical Anthropology*, 37(2):158-173. doi: [10.1080/01459740.2017.1361947](https://doi.org/10.1080/01459740.2017.1361947)

- Hudson, Nicky (2017) Making "Assisted World Families"? Parenting projects and Family Practices in the Context of Globalised Gamete Donation. *Sociological Research Online*, 22 (2), 48-58.

Tema 2: Relacions de frontera

- Hilda, Ana y Gaggiotti, Hugo (2019). Mujeres en línea: Liderazgo femenino en una planta de ensamblaje de Ciudad Juárez. *Theomai*, 40: 96-112. http://revista-theomai.unq.edu.ar/NUMERO_40/6.%20Gaggiotti-Vera_40.pdf

- Alvarez, Robert (1995) The Mexican-US border: the Making of an Anthropology of Boerderland. *Annual Review of Anthropology*, 24: 447-470.

Tema 3: La mort en un món global

- Scheper-Hughes, Nancy (2002). The Global Traffic in Human Organs. In Ina Jonathan Xavier & Rosaldo Renato (eds). *The Anthropology of Globalization. A reader* (pp. 270-308). London: Blackwell.

- Le Gall, Josaine & Rachédi, Lilyane (2019). The emotional costs of being unable to attend the funeral of a relative in one's country of origin. In Saramo Samira, Koskinen-Koivisto Eerika and Snellman Hanna (eds.). *Transnational death* (pp. 65-81). Helsinki: Studia Fennica.

Bibliografia recomanada:

Alvarez, Bruna & Marre, Diana (2022). Motherhood in Spain: from the "baby boom" to "structural infertility". *Medical Anthropology*.

Appadurai, Arjun (ed.) (2001). *Globalization*. Durham (NC):DukeUniversityPress.

Appadurai, Arjun (2002). Disjuncture and Difference in the Global Cultural Economy. In Ina, Jonathan Xavier & Rosaldo, Renato (eds). *The Anthropology of Globalization. A reader* (pp. 46-64). London: Blackwell.

Bauman, Zygmunt ([2008] 2010). *Mundo-consumo. Etica del individuo en la aldea global*. Barcelona: Paidós.

Beck, Ulrich & Beck-Gernsheim, Elisabeth ([1990] 2001). *El normalcaos del amor: las nuevas formas de la relacion amorosa*. Barcelona: Paidós.

Beck, Ulrich & Beck-Gernsheim, Elisabeth ([2011] 2012). *Amor a distancia. Nuevas formas de vida en la era global*. Barcelona: Paidós.

Beck, Ulrich. ([1997] 1998). *Que es la globalizacion. Falacias del globalismo. Respuestas a la globalizacion*. Barcelona: Paidós.

Beck, Ulrich ([1999] 2000). *Un nuevo mundo feliz. La precariedad del trabajo en la era de la globalizacion*. Barcelona: Paidós.

Childhood (1996). Editorial: The Globalization of Childhood or Childhood as a Global Issue, *Childhood* 3: 307-311.

De Zordo, Silvia, Mishtal, Joanna & Anton, Lorena, (eds.) (2016). *A Fragmented Landscape: Abortion Governance and Protest Logics in Europe*. Oxford and New York: Berghahn Books.

Desy, Alexandra & Marre, Diana (2021) Reproductive exclusion: French clients undergoing cross-border reproductive care in Barcelona. In: Guerzoni S & Mattalucci C (eds.) *Body Politics and Reproductive Governances: "Flesh", Technologies and Knowledge*. Bingley, UK: Emerald Group Publishing.

Edelman, Marc & Haugerud, Angélique (eds.) (2005). *The Anthropology of Development and Globalization. From Classical Political Economy to Contemporary Neoliberalism*. London: Blackwell.

Eriksen, Thomas (2003). *Globalization. Studies in Anthropology*. London: Pluto Press.

Eriksen, Thomas (2007). *Globalization. Key Concepts*. Oxford: Berg.

Gaggiotti, Hugo (2012). The rhetoric of synergy in a global corporation. Visual and oral narratives of mimesis and similarity, *Journal of Organizational Change Management* 23(2):265-282.

Gaggiotti, Hugo (2017). US/Mexico borderland communities: Organising resilience with wall, bridges and other artefacts. Bristol. Available from <https://uwe-repository.worktribe.com/output/897298>

Geertz, Clifford ([1984, 1986] 1996). *Los usos de la diversidad*. Barcelona: Paidós.

Groes, Christian & Fernández, Nadine (2018). Introduction: Intimate Mobilities and Mobile Intimacies. In Groes Christian and Fernández Nadine (eds). *Intimate Mobilities. Sexual Economies, Marriage and Migration in a Disparate World* (pp. 1-27). Oxford: Berghahn Books.

- Gupta, Akhil & Ferguson, James (2002). Beyond "Culture": Space, Identity, and the Politics of Difference. In Inda Jonathan Xavier & Rosaldo Renato (eds). *The Anthropology of Globalization. A reader* (pp. 65-80). London: Blackwell.
- Hannerz, Ulf (2002). Notes on the GlobalEcumene. In Inda Jonathan Xavier & Rosaldo Renato (eds). *The Anthropology of Globalization. A reader* (pp. 37-45). London: Blackwell.
- Illouz, Eva ([2006] 2007). *Intimidades congeladas. Las emociones del capitalismo*. Buenos Aires: Kraft.
- Inda, Jonathan Xavier & Rosaldo, Renato (eds). *The Anthropology of Globalization. A reader* (pp. 270-308). London: Blackwell.
- Inda, Jonathan Xavier & Rosaldo, Renato. (2002). Introduction. A World in Motion. In Inda, Jonathan Xavier & Rosaldo, Renato (eds). *The Anthropology of Globalization. A reader* (pp. 1-34). London: Blackwell.
- Jameson, Frederic & Miyoshi, Miyoshi (eds). (1999). *The cultures of globalization*. Durham (NC): Duke University Press.
- Mol, Annemarie (2021) *El cuerpo múltiple: Ontología y práctica médica*. Bellaterra Ediciones.
- Molas, Anna and Perler, Laura (2020) Selecting women, taming bodies? Body ontologies in egg donation practices in Spain. *Tapuya: Latin American Science Technology and Society* 3 (1): 396-414.
- Radin, Margaret Jane (1996). *Contested Commodities. The trouble with trade in sex, children, body parts and other things*. Cambridge (M): Harvard University Press.
- Ray, Larry (2007). *Globalization and everyday life*. London: Routledge.
- Ritzer, George & Atalay, Zeynep (eds.) (2010). *Readings in Globalization. Key Concepts and Major Debates*. London: Willey-Blackwell.
- Ritzer, George (2011). *Globalization. The Essentials*. London: Willey-Blackwell.
- Ritzer, George (ed.) (2007). *The Blackwell Companion to Globalization*. London: Blackwell.
- Ritzer, George (2009). *Globalization. A Basic Text*. London: Blackwell.
- Robertson, Roland (1992). *Globalization. Social Theory and Global Culture*. London: Sage.
- Russell Hochschild, Arlie ([2003] 2008). *La mercantilización de la vida íntima. Apuntes de la casa y el trabajo*. Buenos Aires: Katz.
- Sassen Saskia (2007). *Una sociología de la globalización*. Buenos Aires: Katz.
- Scheper-Hughes, Nancy & Wacquant, Loïc (2002). *Commodifying bodies*. London: Sage.
- Selin, Helaine & Rakoff, Robert (eds). *Death across cultures: Death and Dying in Non-Western Cultures*. Switzerland: Springer.
- Steger, Manfred (2003). *Globalization. A very short introduction*. Oxford: Oxford University Press.
- Tomlinson, John (1999). *Globalization and culture*. London: Polity Press.
- Tomlinson, John (2007). Cultural Globalization. Ritzer, George (ed.) (2007). *The Blackwell Companion to Globalization* (pp. 352-367). London: Blackwell.
- Trang Thu Do, Andrea Whittaker & Mark Davis (2023) Reconfiguring Breast Reconstruction in the Post-Cancer Life in Vietnam, *Medical Anthropology*, 42: 3, 295-310.

Warin, M., et al. (2022) Circuits of Time: Enacting Postgenomics in Indigenous Australia. *Body & Society*: online first.

Zelizer, Viviana ([2005] 2009). *La negociacion de la intimidad*. México: FCE.

Zelizer, Viviana ([1994] 2011). *El significado social del dinero*. México: FCE.

Visionats Recomanats:

- Ball, Alan (2001-2005). *Six feet under*. Serie TV. US. Disponible a HBO.

- Gaggiotti, Miguel (2020). *Maquiladora*. UK. 18'. Accesible a Vimeo a:

<https://vimeo.com/378717205/bf3fe17b92>

- Gervais, Ricky (2019). *After life*. Serie TV. UK. Disponible a Netflix.

- Lahl, Jennifer (2010). *Eggsplotation*. US. 45'. Accesible a Youtube amb subtítols en castellà:

https://www.youtube.com/watch?v=VcK_I3FLgKs

Projectes I

Lectures obligatòries:

Quivy, Raymond y Van Campenhoudt, Luc. (2005). *Manual de investigación en ciencias sociales*. Editorial Limusa. México.

University of Southern California Libraries. Research Guides.

<http://libguides.usc.edu/writingguide/researchproposal>

o

Bernard, Russell H. (2011). *Research methods in anthropology: Qualitative and quantitative approaches*. Plymouth, UK: Altamira Press.

Flick, Uwe (2018). *An introduction to qualitative research*. 6th edition. Sage.

Lectures complementàries:

Carling, Jorgen, Bivand Erdal, Marta, & Ezzati, Reihaneh (2013). Beyond the insider-outsider divide in migration research. *Migration Studies* 2(1):36-54.

<ahref="http://migration.oxfordjournals.org/content/early/2013/10/15/migration.mnt022.full.pdf?keytype=ref&ijkey:

Durand, Jorge (2012). El oficio de investigar. En Ariza, M. y Velasco, L. (coord.) *Métodos cualitativos y su aplicación empírica. Por los caminos de la investigación sobre migración internacional* (pp. 47-80). México (DF): UNAM/ El Colegio de la Frontera Norte.

Guest, Greg, Bunce, Arwen, & Johnson, Laura (2006). How many interviews are enough? An experiment with data saturation and variability. *Field Methods*, 18(1): 59-82. [10.1177/1525822X05279903](https://doi.org/10.1177/1525822X05279903)

Hirvi, Laura and Snellman, Hanna (Eds., 2012). *Where is the field? The experience of migration viewed through the prism of ethnographic fieldwork*. Finnish Literature Society (SKS). Open Access:

<https://library.oapen.org/handle/20.500.12657/29750>

Jociles Rubio, María Isabel (1999). Las técnicas de investigación en antropología. *Mirada antropológica y proceso etnográfico*. *Gazeta de Antropología*, 15, artículo 1.

http://www.ugr.es/~pwlac/G15_01Marialisabel_Jociles_Rubio.html

Lupton, Deborah (2020). *Doing fieldwork in a pandemic*. Crowdsourced document:

<https://nwssdtpacuk.files.wordpress.com/2020/04/doing-fieldwork-in-a-pandemic2-google-docs.pdf>

Murchison, Julian M. (2010). *Ethnography essentials: Designing, conducting, and presenting your research*. Jossey Bass.

Ritchie, Jane, Lewis, Jane, McNaughton Nicholls, Carol & Ormston, Rachel (Eds., 2014)[2003]. *Qualitative research practice: A guide for social science students and researchers*. Sage.

Seawright, Jason, & Herring, John (2008). Case selection techniques in case study research: A menu of qualitative and quantitative options. *Political Research Quarterly* 61(2): 294-308. [10.1177/1065912907313077](https://doi.org/10.1177/1065912907313077)

Small, Mario L. (2009). How many cases do I need? On science and the logic of case selection in field-based research. *Ethnography*, 10(1): 5-38. <https://doi.org/10.1177/1466138108099586>

Small, Mario L. (2011). How to conduct a mixed-methods study: Recent trends in a rapidly growing literature. *Annual Review of Sociology*, 37(1): 57-86. <https://doi.org/10.1146/annurev.soc.012809.102657>

Tracy, Sarah J. (2010). Qualitative quality: Eight "big-tent" criteria for excellent qualitative research. *Qualitative Inquiry*, 16(10): 837-851. <https://doi.org/10.1177/1077800410383121>

Recursos d'ètica:

American Association of Anthropology (adopted in 1971, amended in 1986). *Principles of Professional Responsibility*. <http://www.americananthro.org/ParticipateAndAdvocate/Content.aspx?ItemNumber=1656>

Codi d'ètica de l'Associació d'Antropòlegs Socials del Regne Unit i la Mancomunitat de Nacions (ASA): <https://www.theasa.org/downloads/ASA%20ethics%20guidelines%202011.pdf>

Recurs educatiu sobre l'ètica, d'accés obert (Macquarie University): <https://ethicstraining.mq.edu.au/>

Pàgina web de la Comissió d'Ètica en l'Experimentació Animal i Humana de la UAB (amb models de consentiment informat, etc.): <https://www.uab.cat/etica-recerca/>

Programari

L'alumnat de la UAB pot descarregar Microsoft Office 365 gratuïtament als seus portàtils/ordinadors si ho desitgen: <https://si-respostes.uab.cat/inici/correu/msop-microsoft-office/msop-com-em-puc-instal-lar-l-office>

A més, poden instal·lar el botó ARE al navegador d'internet per tenir accés als recursos electrònics esmentats a la secció de bibliografia (p.ex., articles en revistes acadèmiques que no són d'accés obert) des de fora de la UAB - <https://www.uab.cat/web/que-ofrecemos/acceso-a-los-recursos-electronicos-desde-fuera-de-la-uab-1345747332>. S'explica en aquest vídeo (en castellà) de 3 minuts: <https://vimeo.com/516408829/9f4a1ed83d>.

També utilitzarem el gestor de referències bibliogràfiques Mendeley al mòdul. Recomanem que els i les estudiants ho instal·len en els seus ordinadors o portàtils. A través de la UAB, poden accedir a la llicència institucional gratuïtament: <https://www.uab.cat/web/estudia-i-investiga/mendeley-institucional-1345718283901.html>

Els altres programes i recursos digitals que s'utilitzaran en l'assignatura s'estableixen en la primera classe. Tot el programari està instal·lat a l'aula d'informàtica o es poden instal·lar o accedir-hi durant la classe.

Llista d'idiomes

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(TEm) Teoria (màster)	1	Espanyol	primer quadrimestre	tarda

PROVISIONAL